

Regula honestatis moralis seu tractatus theologicus tripartitus de regula moraliter agendi

In Duos Item Libros Dividitur: In priori potissima fundamenta, & principia moderni Probabilismi intrinseca exactè, & accuratè examinata multipliciter evertuntur, & non esse verè principia, ... In posteriori verò eundem cum modernis Decretis Pontificiis multiplici argumento ... ubi multa de ultimi ...

Camargo, Ignacio de

[S.l.], 1702

Articulus I. Status Controversiæ ante Decretum, & origo opinionis hìc damnatæ, cum quadam reflexionè notanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94767)

litatem? At nulla ex his rationibus, sed oppositæ omnes, procedunt de benigna Recentiorum sententia, ut ostensum à nobis est: igitur sola hæc

ex prædicto Decreto legitimè damnata concluditur, nec argumentum nostrum jure aliquo potest, contra sententiam nostram inflecti.

CONTROVERSIATERTIA.

Ex eodem Decreto Innocentii XI. dam. tantis secundum articulum de Judice judicare potente secundum opinionem minùs probabilem, validum argumentum conficitur contra Probabilissimum Recentiorum.

Articulus ille damnatus his verbis reperitur expressus, *Probabiliter existimo, Judicem posse judicare juxta opinionem etiam minùs probabilem.* Jam, quod novellus Probabilissimus cum istius articuli damnatione, apertè quoque pugnet, multipliciter demonstramus.

ARTICULUS I.

Status controversiæ ante Decretum, & origo opinionis hic damnatæ, cum quadam reflexione notanda.

§. I.

Quid olim de re ista Theologi senserint?

1. **Q**uæstionem de opinione, qua judex uti debeat in ferenda sententia judiciali, sicut & alias plures quæstiones antiquæ Theologiæ non cognitæ, protulit nova Theologia Recentiorum; vix namque, aut ne vix quidem ante natum modernum Probabilissimum Theologus aliquis dubitaverat, aut in quæstionem unquam adduxerat, utrum judex in dubiis juris, aut facti, in quibus varia utrinque argumenta sunt incertam veritatem reddentia, definitam sententiam ferre posset pro parte minùs apud se verosimili, aut sibi absolutè non vera.

2. Et quis, precor, quæstionem specialem de re ista ferè moveret, nisi in mundum venisset Probabilissimus, cum omnia simul jura, naturale, divinum, & humanum, ubique clament judicis munus esse lites, & dubia exorta decidere per veritatis manifestationem, & jus, quod si-

bi competit, rectè, ac fideliter unicuique tribuendo? Id enim verò ipso rationis lumine persuasum semper firmiter fuit cunctis etiam barbaris gentibus, apud quas nullus judex profiteri non erubesceret, quod in aliqua causa sibi proposita definitam sententiam protulisset, quam veram ipse non existimasset. Id passim Deus in Scripturis suis deposcit ab humanis judicibus, quos etiam severè arguit, & terribiliter sapienter reprehendit, eò quòd in judicio veritatem non teneant. Id demum jus humanum utrumque, Canonicum scilicet, & civile, multis sanctionibus præscribit, ac docet, non quasi novam aliquam legem instituens, sed quasi veritatem omnibus notam, & ipsam naturalem aequitatem appellans.

3. Caterùm, ubi primùm Probabilissimus recens antiquis Theologis pariter inauditum incepit caput attollere, & novum in scholas Catholicas opinandi modum invellere, extemplo pariter caput dubitari, & acriter utrinque contendì de veritate hac, ad id tempus ultrà omnem quæstionem constituta. Et quidem ore me-

merito, cum ex altera parte admiffis novi Probabilissimi principiis, vis consequentiae maxima, ac planè insuperabilis, fermè inevitabiliter raperet intellectum ad assensum articuli damnati: ex alia verò consequentis horror, & nimis de se patens absurditas, haud minori efficacia detereretur, & in ejus dissenfum traheret, vel invitos.

4. Hinc factum est, ut Probabilistae in hac nova sua quaestione invicem à se ipsis discesserint, & in contrarias sententias jerint: alios videlicet Logicae observantia, alios Theologiae reverentia abripuit.

5. Nos ergo in hac quaestione, Probabilistis olim difficili, sed à Sede Apostolica infallibiliter jam decisa, partim cum utrisque sentimus, partim ab omnibus dissidemus. Censemus utique, eos, qui asseruerunt, judicem posse licitè ferre sententiam juxta opinionem, etiam minus probabilem, optimam consequentiam tenuisse, sed docuisse pessimum consequens: è contra verò eos, qui facultatem illam judici negaverunt, optimum consequens tradidisse, sed pessimam tenuisse consequentiam. Enimverò, quòd consequens illorum pessimum sit, istorum autem optimum, certò jam constat omnibus Catholicis ex decisione Apostolicae Sedis, adeòque nulla eget disputatione. Quòd autem illi optimam, hi verò pessimam consequentiam tenuerint, muneris nostri demonstrare est, quod &, annuente Deo, abundanter praestabimus per totam controversiam praesentem.

6. Ante verò quàm illam aggrediamur, opera pretium sit adnotare, Doctores, qui praedictae consequentiae inevitabili necessitate abducti consequens damnatum docuerunt, nec paucos fuisse, nec solum ex Casuistis (quibus sententiam illam fuisse communem, & Delrius asserit, & Diana refert non improbens), sed quàm plurimos potiùs, atque praecipui nominis. Ad septuaginta sal-

tem notatos habeo, quorum nomina propria, & distinctas allegationes hic etiam jam scripseram majori ex parte; sed omittere satius visum est tædii, & prolixitatis vitandae gratia, cum videri, si placeat, facile possint apud Dianam, & alios Recentiores.

§. II.

Reflexio.

7. **N**emo sit, ut opinor, si ad tantum, tamque insignium Auctorum numerum reflectere seriò voluerit, qui non facile advertat, atque miretur eam, quam praenotavimus, consequentiae inevitabilem necessitatem. Quid enim aliud potuit tot viros adeò pios, ac doctos, in errorem tam fædum, tamque perniciosum adigere? Res ipsa loquitur; nam argumenta suppetunt nimis patentia.

8. Nam quandiù ex principiis solidae, & antiquae Theologiae dubia moralia resolvebantur, nullus fuit aliquando clari, aut obscuri nominis Doctor, qui absurdam illam opinionem docuerit. Statim verò, ac novus Recentiorum Probabilismus nova principia moralia invexit, novaeque dedit conscientiae regulas, plurimi, ac vix non omnes, quibus illae placuerunt, in errorem praedictum, miserabiliter lapsi sunt. Est autem lapsus iste argumentum moraliter planè convincens, errorem hunc ex ipso novo Probabilismo, tanquam ex proprio fonte, manare; effectus enim adeò difficilis, ante alicujus causae determinata adventum, nunquam in mundo visus, apparens verò statim cum ipsa causa, & eadem perseverante, non raro, sed frequenter, repetitus, morali certitudine se probat ejusdem causae prolem legitimam, ut obviis posset exemplis demonstrari.

9. Praeterea: Auctores illi, nemine discrepante, & sententiam benignam

Delr. li. 5.
Disquisit.
magic. q. 1.
§. Quaesit.
cung. Dian.
p. 2. tr. 13.
resol. 3.

gnam, quam propugnabant, & prædictam damnatam opinionem, tanquam legitimum ejus corollarium, ex eisdem principiis deducebant, nec aliquis eorum unquam invenit specialem ullam rationem, ut posset iudex licite ferre sententiam secundum opinionem minus probabilem, præter illas, quibus utuntur ceteri omnes Probabilistæ, ut universaliter probent licitum usum cujuscunque opinionis faventis libertati contra legem, & simul minus operanti probabilis, dummodo verè probabilis sit juxta sensum moderni Probabilismi. Immo verò graviores, aut saltem patientiores, in ea peculiari materia, occurrebant statim difficultates, quibus illius opinionis damnata falsitas absoluta convincebatur; quas tamen ipsi, fixis, atque suppositis Probabilismi sui principiis, facillimè solvebant, aut contemnebant, ut ex eadem suppositione nos etiam illas facillimè solvemus.

10. Tandem nullus eorum, quibus modernus Probabilismus, & ipsius principia nunquam placuerunt, prædictam opinionem de iudice aliquando sectatus est, aut sibi, vel levissimè placere ulla ratione significavit; sed omnes potius illam vehementer sunt aversati, etiam postquam tot gravium, prudentumque virorum, communem plausum, & suffragium obtinuit.

Hæc autem omnia, si bene ponderentur, & sincerè animadvertantur, vel se solis, sufficiunt persuadere, benignam Recentiorum sententiam, & opinionem illam damnatam, eodem prorsus cardine verti, nec, alterà rejectâ, alteram posse ab aliquo propugnari, nisi per manifestam inconsequentiam.

11. Interim verò quidam Probabilistæ, & ante damnationem agebant, & modò etiam libentiùs ajunt, prædictam opinionem de iudice non fuisse unquam, ne probabilem quidem, in sensu ipsorum Probabilistarum. Sed planè hi Recentiores suo-

rum principiorum obliti sunt, & opinionem ipsam damnatam absolute, & in se considerantes, maxima ejus absurditate perterriti prudenter de illa censuerunt. Sed aliud est consequentis absurditas, aliud consequentiæ necessitas.

12. Nobis sanè consequens illud absolute, & in se consideratum longè absurdissimum, ac falsissimum erat, etiam antequam damnaretur. Cæterum consequentiam rectissimam, & evidentem esse censimus cum communi sententia Theologorum, & Casuistarum, testibus ipsi Probabilistis, ex quibus adeò numero multi, & auctoritate potissimi, eandem consequentiam tenuerunt, & tanquam infallibilem tutari sunt. Et quidem argumenta, quæ Recentiores proferunt contra illam damnatam opinionem, probant quidem, & optimè, consequentis absurditatem, verum necessitatem consequentiæ, ne levissimè quidem amoliantur. Eâ verò ratione, qua consequentia recta sit, ac legitima, debet opinio illa damnata probabilis, immò & vera, censi in via Probabilistarum, qui benignam sententiam suam, non modò tanquam veram, sed tanquam prorsus evidentem tuerentur. Porro juxta Dialecticæ principia ex vero nunquam sequitur falsum.

13. Patet igitur, eos Recentiores suorum principiorum fuisse prorsus immemores, & non nisi per nimiam, ac vix credibilem inconsequentiam asserere aliquando potuisse, opinionem damnatam, de qua modò, etiam antequam damnaretur, non fuisse, ne probabilem quidem; quæ fuit sanè mirabilis assertio, maximè cum passim videamus, quot, & quales morales opiniones, tanquam certò probabiles, ac tutæ, ab ipsis Recentioribus circumferantur.

14. Sed fatemur, præfatos Recentiores non frustrâ, aut sine causa apertam consequentiam deferuisse, sed immobili illa necessitate coactos, qua benignam sententiam pugnacissimè

simè tenent. Nam, cum viderent opinionem illam, vel apud ipsum vulgus, pessimè audire, cumque non ignorarent, Summos Christi Vicarios modernæ Theologiæ morali non parùm infensos esse, ad ipsamque expurgandam, ac coercendam, serio, & instanter animum intendisse, caperunt opportunè sibi consulerè, ne fortè illius opinionis damnatio, quam brevi præfagebant futuram, benignam secum sententiam involveret, si ex eisdem cõmunibus principiis prædictam opinionem de iudice, faterentur esse probabilem.

15. Idcirco Caramuel, Terillus, & alii quidam Probabilistæ, qui omnes ferè post Alexandri VII. promulgatum Decretum scripsere, eam non tantum de falsitate, verum etiam de practica improbabilitate notarunt. Cum tamen juxta Caramuelem nulla opinio moralis practicè improbabilis sit, cujus falsitas certò, & evidenter non demonstratur. Cum itidem Terillus sibi ipsi apertè contrarius, ingenuè fassus aliquando sit, prædictam opinionem fuisse olim probabilem. Neque tamen hoc mirum debet absolute censeari, si cum iis, quæ communiter Probabilistæ docent, conferatur; nam id totum, & multò plura modernus capit Probabilismus, juxta quem regula dignoscendi moralem probabilitatem, nullo principio certo consistit, sed est admodum incerta, & arbitraria; de quo non semel in decursu dicemus. Sed, qui observare velit modernos libros Probabilistarum, nihil, ut dicamus, egebit.

ARTICULUS I. R.

Discursu ad homines evidenti, ac palmarè, convincitur, prædictam opinionem damnatam ex benigna sententia Recentiorum inevitabilem esse sequelam, etiam cum incrementis absurditatis.

16. **D**iscursum alibi leviter jam attigimus. Hic tamen,

ut in propria sede sua, fusiùs, ac diligentius exponendus à nobis est, quippè qui rem palmarè (ut ajunt) prorsusque evidenter convincere videtur.

Premittitur doctrina Terilli, & Recentiorum Probabilistarum de insufficienti legis promulgatione contra quam datur opinio probabilis.

17. **R**evocanda in memoriam est illa fundamentalis Terilli assertio, ad quam tanquam ad ultimum asylum confugit; & quam ex ipso ceteri Recentiores avidissimè mox arripuerunt.

Nempè, cum nulla principia reflexa, quibus tota moderni Probabilismi machina struitur, consistere posse videret, si lex illa directà, de ejus existentia, vel sensu, hinc inde probabiliter disceptatur, existeret re ipsa, & veram vim obligandi haberet: ut pro mirabilis fabricæ structura montem istum loco moveret, primus, ac sine duce asserere non dubitavit, legem illam, hoc ipso quod probabiliter, licet falsò negaretur existere, aut obligare, deficere re ipsa, & quoad substantiam suam, neque manere in ratione legis, nisi purè Grammaticaliter, id est nomine tenus, & unice quoad sonitum vocis inanis; re tamen ipsa legem non esse, neque habere de se vim ullam in conscientia obligandi, potiùs quàm si nunquam lata fuisset.

18. Hujus mirabilis assertionis rationem, eamque ineluctabilem, ut putabat, ex eo Terillus perebat, quòd lex in dicta hypothesis sufficienter non esset promulgata; lex verò sufficienter non promulgata re verà non est lex, neque vim ullam habet ad obligandum, potiùs quàm si lata non esset; nam legis promulgatio, ut est Doctorum omnium certa sententia, est de substantia ipsa, & conceptur essentiali legis, quæ

R. r. pro-

Terill. r. p.
de Regu.
mo. q. 20. n.
5.